

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve

Številka: 008-01-2/2024/4 EPA 1422-IX EU U 1263
Ljubljana, 10. 4. 2024

Na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F in 81/18 – odl. US) je Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve na 34. seji 9. 4. 2024 sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu stališča Republike Slovenije do Predloga sklepa Sveta o podpisu, v imenu Evropske unije, Okrepljenega sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo na eni strani ter Kirgiško republiko na drugi strani

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve (v nadaljevanju: Komisija) je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga sklepa Sveta o podpisu, v imenu Evropske unije, Okrepljenega sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo na eni strani ter Kirgiško republiko na drugi strani (v nadaljevanju: Predlog stališča), ki ga je na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med državnim zborom in vlado v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) poslala Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljevanju: Državni zbor).

Dopolnilno obrazložitev predlagatelja je podal predstavnik Ministrstva za zunanje in evropske zadeve, ki je predstavil Predlog sklepa in Predlog stališča. Pojasnil je, da je ministrica za zunanje in evropske zadeve Tanja Fajon na uradnem obisku v Kirgiški republici februarja 2023 potrdila podporo sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Kirgiško republiko ter zavzela stališče za čimprejšnji zaključek pogajanj. Okrepljeni sporazum je za Evropsko unijo pomemben predvsem z vidika strateške geopolitične protiuteži Ruski federaciji in Ljudski republici Kitajski, ki sta v Srednji Aziji vodilni sili, trgovinski partnerici in investitorki. V času po odcepitveni krizi na Krimskem polotoku leta 2014 je EU pričela z diverzifikacijo svojih partnerstev po svetu ter je s tem namenom že leta 2015 sklenila Okrepljeni sporazum s Kazahstanom, na osnovi katerega je bil sprejet Sporazum o strateškem partnerstvu, ki je za EU pomemben zlasti z vidika baterij in obnovljivega vodika. Z namenom zavzetja okrepljene pozicije v Srednji Aziji je Unija pripravila drugi okrepljeni sporazum, tokrat s Kirgiško republiko. EU namerava ta sporazum podpisati na Vrhu EU-Srednja Azija, ki bo v Uzbekistanu predvidoma oktobra 2024. Vlada Republike Slovenije podpira predlog sklepa Sveta o podpisu Okrepljenega sporazuma in predlaga podpis s strani Slovenije konec aprila 2024, za kar bo pooblastila stalnega predstavnika Republike Slovenije pri Evropski uniji veleposlanika Iztoka Jarca.

Sporazum je vsebinsko osredotočen na regionalno stabilnost, mednarodno sodelovanje, poudarja skupne vrednote, kot so demokracija in pravna država, človekove pravice, okrepljeno sodelovanje na področju zunanje in varnostne politike, omejevanje širjenja orožja za množično uničevanje, preprečevanje konfliktov in krizno upravljanje. Sporazum je pripravljen na osnovi Strategije Evropske unije za Srednjo Azijo, ki je bila sprejeta 15. maja 2019. Sporazum znatno razširja obseg skupnega delovanja na gospodarskem in trgovinskem področju, kar je fokus tega delovanja. Unija na tem glede blagovne menjave močno zaostaja, saj njena blagovna menjava s Srednjo Azijo znaša približno 22 milijard EUR, medtem ko za Kitajsko ta vrednost znaša približno 90 milijard ameriških dolarjev.

Komisija je v razpravi predlagala, da se pri podpisu sporazuma poudari spoštovanje načel ozemeljske celovitosti in državne suverenosti podpisnic, še posebej v luči aktualnih okoliščin in kršitve teh načel na območjih Ukrajine in zasedenega dela Cipra. Komisija je izrazila podporo delovanju Unije na tem območju in je prepoznala geostrateški pomen za razvijanje partnerstev in novih povezav z državami Srednje Azije. Komisiji je bilo obrazloženo, da države Srednje Azije in Južnega Kavkaza, z morebitno izjemo Turkmenistana, v luči aktualne krize v Ukrajini, razširjajo svoja partnerstva in diverzificirajo svojo zunanjo politiko. Želja teh držav je, da okrepijo sodelovanje z Evropsko unijo, saj se zavedajo, da si z zanašanjem na partnerstvo z zgolj eno mednarodno velesilo, ne bodo mogle zagotoviti dolgotrajnega miru in stabilnosti. Temu pričujoča je izkušnja EU, ki se je v preteklosti premočno naslonila na ruske energente, zaradi česar države Srednje Azije poskušajo omejiti svojo trgovinsko in investicijsko navezanost na Kitajsko. V primeru Kirgiške republike je kar 40 % njenega zunanjega dolga v lasti Kitajske, prav tako pa je slednja močna investitorica v države tega dela svojega sosodstva. Za države Srednje Azije močno negativno tveganje pomenijo tudi vezi z Rusko federacijo, saj so kot bivše sovjetske republike v preteklosti bile močno povezane z ruskim kapitalom in paradržavnimi institucijami, sledi česar so prisotne še danes.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je sprejela **mnenje**, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga sklepa Sveta o podpisu, v imenu Evropske unije, Okrepljenega sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo na eni strani ter Kirgiško republiko na drugi strani.

* * *

Za poročevalca je bil določen član Komisije Gregor Korene.

Neža Dular, l.r.

Predsednik
Bojan Kekec, l.r.